

4286

۱۰۰۰  
۱

۲۰۰  
۱۰۰  
۱

خانقاره

کانون خوشحالی

چهارم

ارتباطات و خانواده

سید هاشم حسینی بوشهری





[www.ketab.ir](http://www.ketab.ir)

مدرسنامه: حسینی بوشهری، سیدهاشم، ۱۳۳۵ -  
 عنوان و نام پدیدآور: خانواده، کانون خوشبختی/ سیدهاشم حسینی بوشهری؛ تحقیق و تنظیم محمود رایگان و عباس ابراهیمی.  
 مشخصات نشر: قم: موسسه فرهنگی هنری انوار طاهرا، ۱۳۹۷.  
 مشخصات ظاهری: ج ۳.  
 شابک: دوره: ۵-۱-۹۶۷۴۰-۲-۲-۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۰-۳-۹-۲، ج ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۰-۳-۹-۲، ج ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۰-۴-۶-۳.  
 وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا  
 یادداشت: کتابنامه.  
 مندرجات: ج ۱. تشکیل و اداره خانواده، -- ج ۲. ارتباطات در خانواده، -- ج ۳. آسیب‌ها و مشکلات.  
 موضوع: خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام  
 موضوع: Families -- Religious aspects  
 موضوع: خانواده‌ها -- احادیث  
 موضوع: Families -- Hadiths  
 موضوع: راه و رسم زندگی (اسلام)  
 موضوع: Conduct of life -- \*Religious aspects -- Islam  
 موضوع: راه و رسم زندگی -- جنبه‌های قرآنی  
 موضوع: Conduct of life -- Quranic teaching  
 موضوع: شیوه زندگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام  
 موضوع: Lifestyles -- \*Religious aspects -- Islam  
 شناسه افزوده: رایگان، محمد، ۱۳۲۲-  
 شناسه افزوده: ابراهیمی، عباس، ۱۳۵۴-  
 زده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ج ۲ BPr۲۰۱۷  
 زده‌بندی دیوینی: ۲۹۷/۴۸۳۱  
 شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۹۷۶۴۲



## خانواده، کانون خوشبختی

### جلد دوم: ارتباطات در خانواده

مؤلف: سیدهاشم حسینی بوشهری

تحقیق و تنظیم: محمود رایگان؛ عباس ابراهیمی

ناشر: انتشارات موسسه فرهنگی هنری انوار طاهرا

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ دوره

قیمت دوره: ۱۴۰۰۰۰ ریال

شابک دوره: ۵-۱-۹۶۷۴۰-۲-۲-۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۰-۳-۹-۲

شابک: ۹-۳-۹۶۷۴۰-۲-۲-۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۴۰-۳-۹-۲

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به موسسه فرهنگی هنری انوار طاهرا می‌باشد.

آدرس: قم، فیابان شهدا (صفائیة)، کوچه ۳۷، پلاک ۱۱، موسسه فرهنگی هنری انوار طاهرا

نمابر: ۰۲۵۳۷۷۴۲۱۳۷

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۴۲۱۳۷

قم، شهرک قدس، فیابان پیمان شمالی، فیابان پاسداران، کوچه ۱۲، پلاک ۳ وامد پایین

تلفکس: ۰۲۵۳۲۸۵۵۵۰۸

تلفن: ۰۲۵۳۲۸۵۵۵۰۷

ایمیل: [p.ins.anvartaha@gmail.com](mailto:p.ins.anvartaha@gmail.com)

## فهرست مطالب

|    |                                                |
|----|------------------------------------------------|
| ۱۱ | سر آغاز.....                                   |
| ۱۵ | مقدمه.....                                     |
| ۱۹ | فصل اول: ارتباط با خداوند.....                 |
| ۲۱ | گفتار اول: نماز در خانواده.....                |
| ۲۱ | اشاره.....                                     |
| ۲۱ | الف) نقش نماز در استحکام و پیشرفت خانواده..... |
| ۲۵ | ب) لزوم اهتمام به نماز اعضای خانواده.....      |
| ۲۹ | گفتار دوم: تقوا در خانواده.....                |
| ۲۹ | اشاره.....                                     |
| ۳۰ | الف) آثار تقوا در زندگی.....                   |
| ۳۲ | ب) آثار گناه در زندگی.....                     |
| ۳۵ | ج) زمینه‌سازی برای تقوا در خانواده.....        |
| ۳۹ | گفتار سوم: دعا در خانواده.....                 |
| ۳۹ | اشاره.....                                     |



- الف) کارکردهای دعا در خانواده..... ۴۰
- ب) دعاهایی برای خانواده..... ۴۵
۱. درخواست فرزند صالح..... ۴۶
  ۲. نمازگزار شدن فرزندان..... ۴۷
  ۳. قرار گرفتن خانواده در پناه خداوند..... ۴۷
  ۴. بربرکت شدن خانواده و فرزندان..... ۴۷
  ۵. درخواست روزی حلال..... ۴۷
  ۶. آموزش پدر و مادر..... ۴۸
  ۷. دور شدن از عذاب جهنم..... ۴۸

فصل دوم: ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر..... ۴۹

گفتار اول: روابط بین همسران..... ۵۱

اشاره..... ۵۱

الف) خودآرایی..... ۵۲

۱. خودآرایی همسران برای یکدیگر..... ۵۲

۲. خودآرایی برای غیرشوهر..... ۵۵

ب) روابط جنسی زوجین..... ۵۱

گفتار دوم: پوشش..... ۶۵

اشاره..... ۶۵

الف) تأثیر پوشش در اخلاق و رفتار خانواده..... ۶۶

ب) حد پوشش در خانه و بیرون از خانه..... ۶۷



|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| گفتار سوم: محبت در خانواده.....                 | ۷۳  |
| اشاره.....                                      | ۷۳  |
| الف: اهمیت محبت در خانواده.....                 | ۷۳  |
| ب) راهکارهای حفظ و تقویت محبت.....              | ۷۶  |
| گفتار چهارم: جمع گرایی.....                     | ۸۱  |
| اشاره.....                                      | ۸۱  |
| الف) اهمیت جمع گرایی در خانواده.....            | ۸۱  |
| ب) آثار جمع گرایی در خانواده.....               | ۸۳  |
| ج) نمونه هایی از جمع گرایی در خانواده.....      | ۸۴  |
| گفتار پنجم: ارتباط کلامی.....                   | ۸۹  |
| اشاره.....                                      | ۸۹  |
| الف) تأثیر ارتباط کلامی در خوشبینی خانواده..... | ۸۹  |
| ب) شیوه هایی برای ارتباط کلامی مناسب.....       | ۹۱  |
| گفتار ششم: مدارا.....                           | ۹۵  |
| اشاره.....                                      | ۹۵  |
| الف) اهمیت مدارا در خانواده.....                | ۹۵  |
| ب) شیوه های مدارا در خانواده.....               | ۹۷  |
| گفتار هفتم: تغافل.....                          | ۹۹  |
| اشاره.....                                      | ۹۹  |
| الف) ضرورت تغافل در خانواده.....                | ۹۹  |
| ب) کارکرد تربیتی تغافل در خانواده.....          | ۱۰۱ |



- گفتار هشتم: کرامت نفس..... ۱۰۵
- اشاره..... ۱۰۵
- الف) تأثیر تربیتی کرامت نفس در خانواده..... ۱۰۵
- ب) شیوه‌های ایجاد و تقویت کرامت نفس..... ۱۰۸
- فصل سوم: تعامل خانواده با دیگران و بایسته‌های آن..... ۱۱۱
- گفتار اول: ارتباط خانواده با دیگران..... ۱۱۳
- اشاره..... ۱۱۳
- الف) ارتباط با خویشاوندان (صله رحم)..... ۱۱۳
- ب) ارتباط با غیر خویشاوندان..... ۱۱۶
- ج) توجه به مسائل شرعی در ارتباطات..... ۱۱۸
- گفتار دوم: غیرت‌ورزی..... ۱۲۳
- اشاره..... ۱۲۳
- الف) غیرت، ارزشی همیشگی..... ۱۲۴
- ب) لزوم شجاعت در غیرت‌ورزی..... ۱۲۶
- ج) رعایت تعادل در غیرت‌ورزی..... ۱۲۷
- گفتار سوم: حیا..... ۱۳۱
- اشاره..... ۱۳۱
- الف) انواع حیا..... ۱۳۱
- ب) راه‌های حفظ و تقویت حیا..... ۱۳۳

|     |                                                     |
|-----|-----------------------------------------------------|
| ۱۳۷ | گفتار چهارم: رازداری.....                           |
| ۱۳۷ | اشاره.....                                          |
| ۱۳۷ | الف) اهمیت رازداری در خانواده.....                  |
| ۱۳۹ | ب) زمینه‌ها و عوامل افشای راز.....                  |
| ۱۴۳ | فصل چهارم: وسایل و ابزارهای ارتباطی در خانواده..... |
| ۱۴۵ | گفتار اول: تلویزیون.....                            |
| ۱۴۵ | اشاره.....                                          |
| ۱۴۵ | الف) فواید.....                                     |
| ۱۴۶ | ب) ضررها.....                                       |
| ۱۵۱ | گفتار دوم: ماهواره.....                             |
| ۱۵۱ | اشاره.....                                          |
| ۱۵۲ | ضررها.....                                          |
| ۱۵۷ | گفتار سوم: رایانه.....                              |
| ۱۵۷ | اشاره.....                                          |
| ۱۵۷ | الف) فواید.....                                     |
| ۱۵۸ | ب) ضررها.....                                       |
| ۱۵۹ | ج) راهکارهای استفاده صحیح از رایانه و اینترنت.....  |
| ۱۶۳ | ۵. ایجاد کتابخانه‌ای کوچک در خانه.....              |
| ۱۶۵ | گفتار چهارم: تلفن همراه و خانواده.....              |
| ۱۶۵ | اشاره.....                                          |





- الف) کارکردهای مفید تلفن همراه..... ۱۶۶
- ب) مضرات تلفن همراه..... ۱۷۳
- گفتار پنجم: شبکه‌های اجتماعی..... ۱۸۱
- اشاره..... ۱۸۱
- الف) کارکردهای مثبت..... ۱۸۲
- ب) ضررها..... ۱۸۴
- ج) راهکارهای استفاده صحیح از موبایل و شبکه‌های اجتماعی..... ۱۸۹
- فهرست منابع..... ۱۹۳

## سر آغاز

نهاد خانواده در کشور ما همواره جایگاه دینی و ملی والایی داشته و از قداست و احترام خاصی برخوردار بوده است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز خانواده مورد توجه بیشتر قرار گرفت و حتی در اصل دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و برخی اصول دیگر آن، مانند اصل بیست و یکم، بر مسئله خانواده و خانواده تأکید شد، که برنامه‌ریزی و تلاش همه جانبه مسئولان و نهاد های فرهنگی را می‌طلبد. افزون بر این، بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) نیز همواره در بیانات و فرامین خود، مسئولان و مدیران نظام را به اهتمام جدی در این زمینه فراخوانده و همگان را در حفظ، تقویت و توانمندسازی نظام خانواده مسئول دانسته‌اند.

سخنان و تأکیدات مکرر رهبر معظم انقلاب (حفظه الله) در باره پیشرفت، فرهنگ و سبک زندگی و نقش محوری خانواده در این سه حوزه، دغدغه‌های نخبگان، پژوهشگران، مسئولان، مدیران و دست‌اندرکاران را برانگیخت و سبب شد گفتمان جامعه به این سمت و سوی حرکت کند.

یکی از ابعاد پیشرفت در بیانات معظم له، سبک زندگی یا همان رفتار اجتماعی و شیوه زیستن است. سبک زندگی از مهم‌ترین مقوله‌ها و

گفتمان‌هایی به شمار می‌آید که در کیفیت زندگی، اخلاق، رفتار و تمام ابعاد زندگی انسان، به ویژه مسائل خانوادگی او تأثیرگذار است. پس باید از نهاد ارزشمند و تأثیرگذار خانواده با تمام توان حفاظت نمود و در رشد و تکامل آن کوشید.

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که در حال حاضر نهاد خانواده را تهدید می‌کند، تهاجم گسترده و مداوم بیگانگان بر اعتقادات دینی و فرهنگ اسلامی و ملی است که مقابله با آن، نیازمند برنامه و تلاش مضاعف و بکارگیری نیروهای متخصص و متعهد در این زمینه است. همچنین لازم است با آگاهی‌بخشی و بصیرت‌افزایی به مردم و مخصوصاً جوانان، که یا در آستانه ازدواج هستند و یا تازه زندگی مشترک خود را آغاز کرده‌اند، به حراست از خانواده پرداخت.

موسسه انوار طاهّا با درک این ضرورت‌ها، تلاش کرده با تکیه بر منابع مهم اسلامی که شامل قرآن و روایات اهل بیت (علیهم‌السلام)، کتب تفسیری، و... به تحقیق، بررسی و تبیین سبک زندگی اسلامی با موضوع خانواده بپردازد. مجموعه حاضر با عنوان «خانواده، کانون خوشبختی» حاصل این تلاش است که در سه جلد تنظیم شده است:

◀ جلد نخست: تشکیل و اداره خانواده

◀ جلد دوم: ارتباطات در خانواده

◀ جلد سوم: آسیب‌ها و مشکلات

این سه جلد موضوعاتی مانند تشکیل زندگی، معیارهای انتخاب همسر، مهریه، نحوه معاشرت با همدیگر، روابط اجتماعی، روابط معنوی انسان با خداوند، جایگاه مرد و زن در خانواده، تفریح و نشاط، آراستگی،

صله رحم، پوشش، چشم‌وهم‌چشمی، تجمل‌گرایی، مصرف‌گرایی، طلاق، مشکلات خانوادگی، اعتیاد و ... را در خود جای داده است.

برخی ویژگی‌های این اثر عبارت‌اند از:

۱- مطالب کتاب با محوریت آیات و روایات و بر اساس آموزه‌های اسلامی نگارش یافته است.

۲- روش و سبک پژوهش در این اثر، تبیینی و توصیفی بوده و در آن تلاش شده است تا با استفاده از آیات و روایات، زوایای پنهان مسئله اشکار و اضلاع خانواده مطلوب و متناسب با سبک زندگی اسلامی ترسیم گردد.

۳- سعی شده است، عوامل و موانع دستیابی به خانواده مطلوب در سبک زندگی اسلامی بررسی و راهکارهایی نیز در این زمینه پیشنهاد شود.

۴- بسیاری از آسیب‌ها و مشکلات خانواده، بخصوص مواردی که در زمان کنونی بیشتر مشاهده می‌شود، مورد توجه قرار گرفته است.

۵- تلاش شده محتوا به صورت جامع، خلاصه و روان نگارش یابد تا احساس خستگی به مخاطب دست ندهد.

۶- اکثر موضوعات به صورت تخصصی، نیازمندی و اولویت‌گذاری شده و به صورت متنوع، جذاب، کاربردی ارائه گردیده است.

امید است همه خوانندگان و مخاطبان محترم با اعتقاد راسخ و استفاده از این کتاب و تأمل و تفکر در مطالب آن، توفیق عمل به محتوای آن را بیابند تا شاهد رشد و پیشرفت خانواده و جامعه باشند. همچنین از

کاستی‌ها و خطاهای این اثر در گذرند و پدیدآورنده را از دیدگاه‌های  
ارزنده خود بهره‌مند فرمایند.

در پایان، از زحمات و خدمات پژوهشگران موسسه انوار طاه‌ها، آقایان:  
محمد کاظمی بُنچناری، جواد دارینی، هادی قلعه‌نوی و محمد شم‌آبادی  
که در آماده‌سازی این اثر کوشیدند، سپاس‌گزاریم و برای سعادت و  
سربلندی آنان در دنیا و آخرت دعا می‌کنیم؛ خداوند این خدمات را  
بپذیرد و آن را مشمول عنایت ولی‌اش حضرت مهدی علیه السلام قرار دهد!

وَمِنْ اللَّهِ التَّوْفِيقُ

سید هاشم حسینی بوشهری

تابستان ۱۳۹۸